Karjakoerast kuninglikuks lemmikuks

Mõeldes sellele, milline võiks välja näha üks „kuninglik õukonnakoer", tulevad meile tavaliselt silme ette

Kuid nagu on muutunud tänapäeva kuningad ja kuningannad, on muutunud ka nende koerad. Nii on Inglise kuninganna Elisabeth II lemmikuks juba pikki aastaid Welshi Corgi Pembroke – pika ja kõlava nimega tõug, mille taga tegelikult peituvad lihtsad ja lõbusad karjakoerad.

Welsh Corgi Cardigan ja Welsh Corgi Pembroke on pika ajalooga koeratõud, pärinedes Briti saartelt. Walesi talupojad pidasid nende eelkäijaid karjakoerte, valvekoerte ja seltsilistena. 1934. aastal kinnitas Inglise kennelklubi neist kaks iseseisva tõuna. Praegu on Eestis tunduvalt rohkem Welshi Corgi Pembroke ehk corgi tõugu koeri – umbes 70, cardigani tõugu aga ainult viis. 1994. aastal tõi esimese corgi Soomest Eestisse Astrid Lundava, kellel nüüdseks 15 aastat corgidega koos elamise kogemust.

Suure koera süda

Enne corgidega tutvumist kasvatas Astrid saksa lambakoeri, kuid nüüd on corgid täielikult tema südame võitnud. Ei heiduta teda ka tänaval möödujate märkused à la „meil Koplis jookseb ka selline rebasekarva koer ringi…".

Corgid on taas kord näide väikesest koeratõust, kellel suure koera hing ja süda. Ning kes süles või diivanil lösutamise asemel ihkab vabalt ringi lipata, nagu jaksab. Pika keha kohta on corgidel nimelt väga lühikesed jalad, mis ongi selle tõu üheks iseloomulikumaks jooneks – samas jooksevad nad sellele vaatamata üllatavalt kiiresti ja meelsasti.

Corgid on kuni 30 cm kõrged ja kaaluvad 9–15 kilo, kuid oma koheva kasukaga jätavad pigem keskmist kasvu koera mulje. Värvuselt on neid üleni punaseid, punaseid valgega, soobleid ja trikoloore ehk kolmevärvilisi.

Corgidele on iseloomulikud kikk-kõrvad ja tumepruunid ilmekad silmad. Tõu eripäraks on lisaks see, et osa kutsikad sünnib ilma sabata. Aastaid kupeeriti pikasabalisi koeri, nüüdseks on sabade lõikamine keelatud ja paljud corgid saavad uhkeldada ka pika koheva sabaga.

Istub pähe

Corgide pidamiseks pole vaja mingeid eritingimusi, nad võivad elada nii korteris kui majas. Õuekoerad nad pole, kuna vajavad inimeste tähelepanu ja seltskonda. Nad on energilised ja ootavad, et omanik neile tegevust pakuks, muidu otsivad nad seda ise ja võivad vahel pahandust teha.

Loomult on nad väga sõbralikud, saades hästi läbi nii võõraste inimeste kui teiste koertega. Kuid oma tahet oskab corgi hästi läbi suruda. Astrid ütleb, et esimeseks koeraks corgi eriti ei sobi, kuna suure tõenäosusega „istub corgi omanikule pähe", mis tähendab seda, et omanik ei suuda koerale midagi keelata – ei laua äärest toitu lunimast ega voodisse kaissu pugemast. Kui teada, et corgi kõige parem motivaator ongi toit, saab seda sõnakuulelikkuse treeningus ära kasutada. Corgit ülemäära treenida pole võimalik – kui tal saab õppimisest kõrini, siis ta lihtsalt kõnnib minema.

Karjakoer

Corgit Eestis karjakoerana üldjuhul ei peeta, kuigi on siiski teada kaks koera, kes karjaajamisega tegelevad. Instinktide kontrollimiseks teeb Corgi Klubi huvilistele spetsiaalseid katseid ja mõni koduse lemmikloomana elav corgi teab vaatamata praktika puudumisele lambaid nähes kohe, mida teha. Karja kokku ajama hakkavad nad intuitiivselt, teised, keerulisemad oskused lisanduvad juba õpetamise käigus.

Tõu nimi on pikk ja kõlav welsh corgi pembroke, kuid koerakasvatajad panevad neile lisaks ka peeneid nimesid. Esiplaanil olevate koerte nimed on vasakult paremale Astersland You Can Do It ja Astersland Please Come Out Tonight - ehk lihtsalt Tuudor ja Bruno.

Tänapäeval on corgi peamiselt pereliige ja matkakaaslane, talle meeldivad pikad jalutuskäigud metsas ja mõni neist läheb igal võimalusel ujuma. Astrid käib oma koertega ka palju näitustel ja tema koerad on saavutanud mitmeid tšempionitiitleid nii Eestis kui välismaal.

Welsh Corgi Pembroke pärineb küll kuninglikult, konservatiivseks peetavalt Inglismaalt, kuid see tõug ei ole kunagi sünge või tõsine, nagu võiks arvata – corgide näod on alati rõõmsad ning see teeb ka kõige tusasema inimese tuju heaks.

Corgide Klubi kodulehelt (www.corgi.ee) leiab nende iseloomustuseks näiteks järgmisi ridu: "Pipi – elegantne corgi, kes millegipärast arvab et ta on saksa lambakoer ja tema nimi on Miro. Alati valvas ja hoiatab ka kärude ja kandekottide eest."/…/ "Neti – daam, kes valib, kellega suhtleb. Näituseringis käimisest on proual oma naljakas arusaam – ta on näidanud rullimistehnikat, hüplemist ja teinud muudki tsirkust."

Corgid on keskendunud puutokile, et peale viset võimalikult kiirelt sellele järgi söösta.

Tricolor corgil (esiplaanil) on saba lõigatud, kuid nüüdseks on sabade kupeerimine keelatud ja enamus corgisid on pikasabalised.

Seega – kuninglik lemmik oskab suurepäraselt olla oma tõule vääriline isiksus.

Kätlin Tamman
Fotod: Tiina Linno

Et koer kasvaks kuulekaks ja tubliks

Millal alustada kutsikale kuulekuse õpetamisega?

Vastab koerteklubi Aktiiv koolitaja Arne Väli

Alustaksin sellest, et kutsika võtmine on väga oluline samm inimese (pere) elus. See muudab üsna palju teie tavapäraselt välja kujunenud elurütmi. Sellepärast peab enne põhjalikult kaaluma, kas võtta koju uus liige, kes jääb perega koos elama 10ks, 15ks aastaks või kauemaks.

Sageli annavad vanemad oma kiire elutempo juures lapsele järele, võttes tema pealekäimisel kutsika, samas mõtlemata sellele, et enamasti saavad nad lõpptulemusena endale uue pereliikme. Lapsed kasvavad ja mingil ajal lahkuvad kodust, kuid koer jääb hooldatavaks kogu oma eluks.

Kui te selle jutu peale ikka veel koera soovite, siis on järgmine samm selleks, et kooselu koeraga saaks mõlemale poolele nauditavaks, leida endale koeratõug, kes sobiks teie iseloomule, elutempole ja temperamendile.

Sellest tuleneb ka minu soovitus mitte hankida tõutut koera, kuna tema puhul ei tea kunagi, milliseks kujuneb tema iseloom, kui suureks ta kasvab ja milline saab olema tema tervislik seisund.

Eesti keeles on ilmunud Joan Palmeri "Koeratõugude piibel", kus on tutvustatud paljude erinevate koeratõugude iseloomuomadusi, välimust, hooldevajadusi ja koolitatavust. Samas on kasulik rääkida ka inimestega, kes tunnevad teile meeldivat tõugu (et ära hoida hilisemaid negatiivseid üllatusi).

Kuulekuse õpetus algab kohe

Kui kõige armsam, parem ja targem kutsikas on koju toodud, algab tema kasvatamine ja õpetamine juba samast hetkest.

Oluline on, et kutsikal oleks üks kindel peremees või perenaine (n.ö. karjajuht), kellele ta saab alati rasketes olukordades looda, kuid kes on ka õiglaselt nõudlik.

Koera elu peab alati olema must-valge. See tähendab: mis on keelatud, on alati keelatud ja mis on lubatud, on alati lubatud.

Koera elu on tunduvalt stressivabam, kui ta ei pea pidevalt katsetama, näiteks, kas ta võib täna laua ääres toitu nuruda või ei. Sama põhimõtet kasutatakse erinevates nüanssides ka koera kuulekaks koolitamisel.

Oluline on kutsika õpetamisel kõrge saagiinstinkt, mida saab arendada kutsikaga mängides.

Sotsialiseerumise mõttes on kutsikal vaja mängida ka teiste kutsikatega. Aga teie ise peate oma kutsikaga ajaliselt tunduvalt rohkem mängima, et teised kutsikad ei muutuks teist endast olulisemaks. Mida huvitavam suudate oma koerale olla, seda parem on teie omavaheline kontakt ka trennis. Õige mäng kutsikaga rajab aluse kogu tulevasele koolitusele.

Parim variant kutsika koolitamiseks on kasutada inimeste abi, kellel on koerte koolitamise alased kogemused ja teadmised. Eriti tähtis on see juhul, kui soovite oma koeraga jõuda eksami- või võistlustasemeni, sest koolitusvigade parandamine on koerte puhul üsna raske. Korralikku kuulekust on vaja tingimata õpetada suurt tõugu koertele, kellel on tugev valveinstinkt ja täiskasvanuna oht kalduda agressiivsusele.

Mida kuulekamaks on õpetatud koer, seda vähem on temas ebakindlusest tulenevat agressiivsust.

Koerte koolitamine on huvitav ja pakub piisavalt liikumist nii teile kui teie neljajalgsele sõbrale.

Kohtumiseni trenniplatsil!

Jätkame koera õpetamise teemaga järgmises Kodumaja numbris